

Modyfikacja programów nauczania dla uczniów zdolnych Indywidualny program i tok nauki

Izabela Suckiel

Projekt współfinansowany z Unii Europejskiej w ramach
Europejskiego Funduszu Społecznego

Praca z uczniem zdolnym

- Praca z uczniem zdolnym na lekcji – modyfikacja programu
- Praca z uczniem zdolnym w ramach zajęć dodatkowych – program (plan) koła, zajęć rozwijających uzdolnienia
- Uczeń zdolny realizuje własny program - indywidualny program nauki

Ważne rozporządzenia:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki (zmiana z 24 sierpnia 2012)
- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół

Ważne rozporządzenia:

- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczenia do użytku szkolnego podręczników (Dz. U. z 2009 r. Nr 89 poz. 730).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 grudnia 2001 w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki (Dz. U. z 2002 Nr 3, poz. 28)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia
9 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków prowadzenia działalności
innowacyjnej ...

- Innowacją pedagogiczną są nowatorskie rozwiązania **programowe, organizacyjne** lub **metodyczne**, mające na celu poprawę jakości pracy szkoły.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nowatorskie rozwiązania.....

Nowatorskie rozwiązania programowe	Modyfikacja realizowanego programu nauczania Opracowanie autorskiego programu Nowe opracowania materiałów dydaktycznych wykorzystywanych na zajęciach
Nowatorskie rozwiązania organizacyjne	Dodatkowe zajęcia Zajęcia na uczelni
Nowatorskie rozwiązania metodyczne	Nauczanie metodą projektu Uczeń jako asystent nauczyciela Praca indywidualna

Pamiętajmy!

- Zdania na temat: czy dane rozwiązanie ma charakter programowy, metodyczny czy organizacyjny – są podzielone.
- Innowacje najczęściej mają charakter „mieszany”: organizacyjno – programowy, programowo – metodyczny, organizacyjno – programowo – metodyczny.
- Ocena, czy dane rozwiązanie ma charakter innowacyjny jest bardzo indywidualna.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia
9 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków prowadzenia działalności
innowacyjnej ...

- Innowacja może obejmować wszystkie lub wybrane zajęcia edukacyjne, całą szkołę, oddział lub grupę.
- Udział nauczycieli w innowacji jest dobrowolny.
- Rozpoczęcie innowacji jest możliwe po zapewnieniu przez szkołę odpowiednich warunków kadrowych i organizacyjnych, niezbędnych do realizacji planowanych działań innowacyjnych.
- Innowacje dotyczące modyfikacji programów nauczania muszą być oparte o podstawę programową.
- Innowacje nie mogą naruszać uprawnień ucznia w zakresie uzyskania wiadomości i umiejętności niezbędnych do ukończenia danego typu szkoły oraz warunków i sposobu przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów (§ 3. rozporządzenia w sprawie innowacji)

Procedura wprowadzania innowacji

- Nauczyciel lub zespół nauczycieli opracowuje innowację pedagogiczną i jej opis przedstawia dyrektorowi wraz z:
  - pisemną zgodą nauczycieli, którzy będą uczestniczyli w innowacji,
  - pisemną zgodą autora lub zespołu autorskiego innowacji na jej prowadzenie w szkole, w przypadku, gdy założenia innowacji nie były wcześniej opublikowane.
- Można również (nie jest konieczne!) dołączyć opinię specjalistów (np. doradcy metodycznego).

- Dyrektor zwraca się o opinię w sprawie przedstawionej innowacji do rady szkoły.
- Jeżeli rada szkoły nie została powołana zastępuje ją rada pedagogiczna (art. 52 ust. 2 ustawy o systemie oświaty).
- Przed wydaniem takiej opinii rada pedagogiczna powinna zasięgnąć opinii rady rodziców, co wynika z realizacji zawartego w art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty uprawnienia rady rodziców do występowania z wnioskami i opiniami dotyczącymi wszystkich spraw szkoły.
- Jeżeli innowacja wymaga przyznania szkole dodatkowych środków budżetowych, dyrektor zwraca się do organu prowadzącego o zgodę na finansowanie planowanych działań.
- Dyrektor może zwrócić się o dodatkowe opinie na temat innowacji do ekspertów (np. doradców metodycznych).
- Uzyskane zgody i opinie są podstawą podjęcia przez radę pedagogiczną uchwały w sprawie wprowadzenia w szkole innowacji.

- Uchwałę rady pedagogicznej w sprawie wprowadzenia innowacji dyrektor przekazuje:
  - kuratorowi oświaty,
  - organowi prowadzącemu szkołę.
- Do uchwały należy dołączyć:
  - opis zasad innowacji,
  - opinię rady szkoły (lub opinię rady pedagogicznej i rady rodziców),
  - zgodę autora lub zespołu autorskiego innowacji.
- Kuratorowi oświaty dodatkowo należy przekazać zgodę organu prowadzącego na finansowanie innowacji (jeśli innowacja tego wymaga).
- Warto również zapoznać się z informacjami na temat warunków i procedur zgłaszania innowacji pedagogicznych zamieszczonych na stronach internetowych kuratoriów oświaty w poszczególnych województwach.

Innowacja programowa

- Modyfikujemy realizowane programy
- Opracowujemy własny program

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Modyfikacja programu

- Modyfikujemy swój program przedmiotu np. dodając nowe treści w ramach:
  - A. dotychczasowej liczby godzin
  - B. dodatkowych godzin z godzin dyrektorskich
  - C. dodatkowych godzin finansowanych przez organ prowadzący szkołę.

Modyfikacja programu

- Wskazujemy program nauczania (jego autora/autorów, nazwę, wydawnictwo), który jest poddawany zmianom.
- Przy zwiększonej liczbie godzin wskazujemy źródło pochodzenia godzin.
- Wskazujemy treści tego programu, które ulegają modyfikacji, (jake zostają rozszerzone, jakie nowe treści zostają wprowadzone do programu).
- Odnosimy się do podstawy programowej danego przedmiotu i określamy, czy wprowadzone do programu treści mieszczą się w treściach przewidywanych przez podstawę programową, a jeżeli wykraczają poza podstawę programową to wskazujemy w jakim zakresie.
- Określamy przewidywane osiągnięcia, wiedzę i umiejętności uczniów uzyskane poprzez wprowadzenie nowych treści do programu nauczania.

Program własny

- Jeżeli program jest programem zajęć obowiązkowych **musi być** opracowany zgodnie z rozporządzeniem MEN z 21 czerwca 2012 roku w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów nauczania.
- Jeżeli program jest programem zajęć nieobowiązkowych (dodatkowe zajęcia dla uczniów zdolnych, koła zainteresowań) **może być** opracowany zgodnie z rozporządzeniem lub w oparciu o literaturę fachową dotyczącą pisania programów.

Rozporządzenie

- Program nauczania dopuszcza do użytku w danej szkole dyrektor na wniosek nauczyciela lub nauczycieli.
- Nauczyciel może zaproponować program opracowany samodzielnie lub we współpracy z innymi nauczycielami. Nauczyciel może również zaproponować program opracowany przez innego autora (autorów) lub program opracowany przez innego autora (autorów) wraz z dokonanymi zmianami.
- Zaproponowany przez nauczyciela program powinien być dostosowany do potrzeb i możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony.
- Program nauczania ogólnego obejmuje co najmniej jeden etap edukacyjny i dotyczy edukacji wczesnoszkolnej (kształcenia zintegrowanego), przedmiotu, bloku przedmiotowego lub ich części.

Program może być dopuszczony do użytku w danej szkole, jeżeli:

- stanowi opis sposobu realizacji celów kształcenia i zadań edukacyjnych ustalonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego,
- zawiera:
  - szczegółowe cele kształcenia i wychowania,
  - treści zgodne z treściami nauczania zawartymi w podstawie programowej kształcenia ogólnego,
  - sposoby osiągania celów kształcenia i wychowania, z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i możliwości uczniów oraz warunków, w jakich program będzie realizowany,
  - opis założonych osiągnięć ucznia,
  - propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia;
- jest poprawny pod względem merytorycznym i dydaktycznym.

- Przed dopuszczeniem programu nauczania do użytku w danej szkole, dyrektor może zasięgnąć opinii:
  - nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego, posiadającego wykształcenie wyższe i kwalifikacje wymagane do prowadzenia zajęć edukacyjnych, dla których program jest przeznaczony, lub
  - konsultanta lub doradcy metodycznego, lub
  - zespołu nauczycielskiego, zespołu przedmiotowego lub innego zespołu problemowo - zadaniowego, o których mowa w przepisach w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół.
- Opinia zawiera w szczególności ocenę zgodności programu nauczania ogólnego z podstawą programową kształcenia ogólnego i dostosowania programu do potrzeb i możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony.

Indywidualny program nauki

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 grudnia 2001 w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki (Dz. U. z 2002 Nr 3, poz.28)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- **Indywidualny program nauki** - uczeń może realizować z jednego, kilku lub wszystkich obowiązujących zajęć edukacyjnych przewidzianych w szkolnym planie nauczania dla danej klasy (na każdym etapie edukacyjnym).
- Nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne w szkole i pod kierunkiem którego uczeń będzie realizował indywidualny program nauki, tworzy program dla ucznia, lub akceptuje program opracowany poza szkołą. Program jest dostosowany do uzdolnień, zainteresowań i możliwości edukacyjnych ucznia.
- Indywidualny program nauki umożliwia rozwijanie wiedzy ucznia w określonych obszarach, w których wykazuje on szczególne - wyższe od przeciętnych - predyspozycje do nauki, ale realizowany jest w czasie zajęć edukacyjnych w szkole. Program może uwzględniać także zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne, ale nie są one wymagane.

- Zezwolenie na indywidualny program lub tok nauki może być udzielone po upływie co najmniej jednego roku nauki, a w uzasadnionych przypadkach - po śródrocznej klasyfikacji ucznia.
- Z wnioskiem o udzielenie zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki mogą wystąpić:
  - 1) uczeń - z tym, że uczeń niepełnoletni za zgodą rodziców (prawnych opiekunów),
  - 2) rodzice (prawni opiekunowie) niepełnoletniego ucznia,
  - 3) wychowawca klasy lub nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne, których dotyczy wniosek - za zgodą rodziców (prawnych opiekunów) albo pełnoletniego ucznia.
- Wniosek składa się do dyrektora szkoły za pośrednictwem wychowawcy klasy. Wychowawca klasy dołącza do wniosku opinię o predyspozycjach, możliwościach i oczekiwaniach ucznia. Opinia powinna także zawierać informację o dotychczasowych osiągnięciach ucznia.

- Dyrektor szkoły, po otrzymaniu wniosku i indywidualnego programu nauki, zasięga opinii rady pedagogicznej oraz opinii publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej.
- Dyrektor szkoły zezwala na indywidualny program lub tok nauki w przypadku pozytywnej opinii rady pedagogicznej i pozytywnej opinii publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej.
- Zezwolenia udziela się na czas określony, nie krótszy niż jeden rok szkolny.
- Jeżeli uczeń o wybitnych uzdolnieniach jednokierunkowych nie może sprostać wymaganiom z zajęć edukacyjnych innych niż te wybrane w **indywidualnym programie nauki** lub indywidualnym toku nauki, nauczyciel prowadzący zajęcia może - na wniosek wychowawcy lub innego nauczyciela uczącego ucznia, w tym nauczyciela opiekuna ucznia - dostosować wymagania edukacyjne z tych zajęć do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia, z zachowaniem wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej.

Indywidualny tok nauki

- Uczeń realizujący indywidualny tok nauki kształci się według systemu innego niż udział w obowiązkowych zajęciach edukacyjnych, w zakresie jednego, kilku lub wszystkich obowiązujących zajęć edukacyjnych, przewidzianych w szkolnym planie nauczania dla danej klasy.
- Uczeń objęty indywidualnym tokiem nauki może realizować w ciągu jednego roku szkolnego program nauczania z zakresu dwóch lub więcej klas i może być klasyfikowany i promowany w czasie całego roku szkolnego.
- Indywidualny tok nauki może być realizowany według programu nauczania objętego szkolnym zestawem programów nauczania lub indywidualnego programu nauki.

Dziękuję za uwagę

Izabela Suckiel
izasuckiel@interia.pl

Projekt współfinansowany z Unii Europejskiej w ramach
Europejskiego Funduszu Społecznego

